Владимир Николов пред БТА: За решаването на проблемите с корупцията и престъпността всички власти следва да спрат да си „прехвърлят топката“

Изнесената в публичното пространство информация, свързана с казуса Мартин Божанов - Нотариуса, е изключително притеснителна. Подобни явления са неприемливи и отблъскващи. Те показват, че не само в съдебната система, но и в останалите две власти, са налице сериозни проблеми. Корупцията и организираната престъпност са огромно предизвикателство за всяка една правна система. За да можем да вземем нужните мерки, е необходимо цялата истина да бъде установена. Отговорът трябва да е институционален, като бъде решителен и видим. Законите в правовата държава са свещени. За ситуацията в обществото ни няма невинни. За решаването на проблемите с корупцията и престъпността всички власти следва да работят координирано и конструктивно, всяка в рамките на своята компетентност. Тук предположенията нямат място, трябват ясни и категорични доказателства. Това каза в интервю за БТА председателят на асоциацията на прокурорите в България (АПРБ) Владимир Николов.

Следва пълният текст на интервюто:

В своя позиция по казуса с Мартин Божанов казвате, че организираната корупция застрашава правовия ред и обществената сигурност. За вас в АПРБ изнесените данни учудващи ли са или след няколко подобни случая назад във времето можеше да се предположи, че има и такъв случай?
- Изнесената в публичното пространство информация, свързана с казуса Мартин Божанов - Нотариуса, е изключително притеснителна. Подобни явления, свързани с кръгове за влияние и асоциирани с лица с общоизвестни прякори, са неприемливи и отблъскващи. Те показват, че не само в съдебната система, но и в останалите две власти, а и в цялото ни общество, са налице сериозни проблеми. Корупцията и организираната престъпност са огромно предизвикателство за всяка една правна система. За да можем да вземем нужните мерки, е необходимо цялата истина да бъде установена. Тук обаче предположенията нямат място, трябват ясни и категорични доказателства.

Този случай как ще се отрази на обществено доверие, което така или иначе по отношение на съдебната власт е ниско?
- Трябва да бъдем реалисти, няма как този случай да се отрази положително по отношение на обществено доверие към съдебната система. Ние понасяме негативите, чуваме критиката и носим своята отговорност. Категорично обаче няма да поемаме чужда вина. Необходимо е да бъде осъзнато, че във всяка една система или структура има хора, които не покриват нужните стандарти или извършват неправомерни действия. *Подобни хора нямат място в прокуратурата. Но да се поставя под съмнение дейността на институцията и да се петни трудът на всички останали честни магистрати, които ежедневно полагат огромни усилия и изпълняват задълженията си, е недопустимо.* Ясно се вижда стремежът на отделни представители на други власти и органи да се „скрият“ зад прокуратурата, да прехвърлят върху прокурорите и част от своите негативи и недостатъци.

Дължим на хората честност, те искат резултати. Доверието трябва да го заслужим и можем да го направим само по един начин, като спазваме закона и морала и всекидневно, по всеки един случай, правим всичко в рамките на правомощията си за да отстояваме справедливостта и законността.

Очаквате ли все пак този случай да се разплете докрай?
- Не само този, но и всички подобни случаи трябва да се разплетат докрай. Това е не само моето очакване, това е желанието на, вярвам, огромната част от българските прокурори. Това е и очакването на всички нормални български граждани. *Разплитането на истината обаче може да стане само в рамките на законовата процедура, а не чрез подхвърляне в пространството на информации с неясен произход, организиране на „лозорища“ и унижаване на магистрати.* Всеки, който е извършил нарушение и престъпление, задължително трябва да понесе своята отговорност. България е съвременна демократична държава и върху всички нас тежи огромната отговорност да защитаваме върховенството на правото и да действаме в рамките на утвърдените международни стандарти.

Също в позицията си призовавате да бъде даде ясен отговор на нетърпимост към подобни явление. По какъв начин да стане това?
- *Отговорът трябва да е институционален, като бъде решителен и видим. За ситуацията в обществото ни няма невинни. За решаването на проблемите с корупцията и престъпността всички власти следва да спрат да си „прехвърлят топката“, да осъзнаят своята отговорност и да работят координирано и конструктивно, всяка в рамките на своята компетентност.*

Прокуратурата не може сама да се справи с предизвикателствата. Законодателят следва да приеме модерна и адекватна нормативна рамка, изпълнителната власт в лицето на правоохранителните структури да провежда необходимата оперативна работа по разкриването на престъпленията и провеждане на разследванията. На тази база прокуратурата, следствието и съда като органи на съдебната власт да свършат своята част от работата, свързана с правоприлагането и правораздаването. Важен елемент от пъзела са и обществената и медийна среда, културата и образованието. Трябва да възпитаваме децата, да създаваме у гражданите правосъзнание и да формираме чувство на нетърпимост към уродливи проявления като престъпността изобщо и корупцията в частност.

Искам да засегна още един фундаментален проблем - от години не само съдебната система, а и цялата държава са в конституционна криза, в една своеобразна парализа, *което до голяма степен се дължи на неспазването на българската Конституция и законодателство. Няколко поредни български парламента отказаха да изпълнят своите задължения и да изберат членове в редица конституционноустановени органи. Как искаме гражданите да спазват законите, когато точно обратното правят представителите на висши държавни органи? Това е пагубно. Законите в правовата държава са свещени и спазването им от всички е фундаментът*, около който се гради обществения договор, и се изгражда самата тъкан на обществото. Вторият стълб е моралът и той също следва да е общовалиден за всички, независимо от заемана позиция или социален статус.

Докато всички ние не го осъзнаем, няма как позитивното и възходящо развитие в България да получи необходимия тласък.

Противопоставяте се на "хвърлянето на кал" върху прокуратурата. Кой има полза от това?
- Демонизирането на прокуратурата, посочването ѝ като виновник за едва ли не всички обществени недъзи е абсурдно, несправедливо и недалновидно. Това късогледо безумие ще има дългосрочни негативни последици за всички ни. А кой има полза от това? Отговорът е само един- престъпността и беззаконието. Прокуратурата в съвременната правова държава е стожер на законността и е институцията, чрез която се осъществява борбата с престъпността. *Слаба прокуратура означава и слаба държава, която не е способна да гарантира на своите граждани ред и справедливост.* С това изобщо не искам да кажа, че прокуратурата не е допускала грешки и няма свои слабости. Напротив, системата на съдебната власт като цяло и на прокуратурата в тесен контекст следва да се усъвършенстват, без обаче да се отричат положителните неща. Реформирането трябва да е следствие на професионална намеса, в основата му да стоят задълбочен анализ и стратегическа визия.

В крайна сметка то би трябвало да има за цел постигането на конкретни общественополезни и обществено приети резултати. За съжаление през последните години виждаме точно обратното- хаотично, конюнктурно и некачествено законодателство, изкривена представа и злоупотреба с т.нар. реформа на съдебната система. Именно ние, българските прокурори, искаме повече от всички Прокуратурата на Република България да бъде модерна, европейска, отчетна и просветена. Но за да е такава, тя трябва да е и независима и да не е подложена на нелегитимни политически, икономически или криминални влияния. С огромна горчивина мога да кажа, че законодателят не беше на нужната висота, като бяха приети недостатъчно обмислени и в определени аспекти вредни изменения в Конституцията.

Игнорирани бяха предупрежденията и отрицателните становища на конституционалистите, професионалните магистратски общности и неправителствения сектор. *Резултатът е практическото ликвидиране на автономността на прокуратурата, което противоречи със съвременните европейски стандарти и е в драстичен разрез със становището на Европейската комисия за демокрация чрез право към Съвета на Европа (т.нар. Венецианска комисия).* С ликвидирането на Висшия съдебен съвет като единен конституционен орган беше раздробена съдебната система. Новосъздаденият Висш прокурорски съвет изцяло ще бъде доминиран от представители, избрани от парламентарната квота- те ще бъдат шест, срещу само трима членове, избрани от професионалните съсловия на прокурорите и следователите. Съчетано с дискриминационната забрана Народното събрание да избира действащи прокурори и следователи, ще имаме висш кадрови орган, който изцяло ще бъде контролиран от силните в конкретния момент политически формации и освен това ще бъде лишен от професионален капацитет.

Оттук насетне прокурорската подсистема на съдебната власт ще бъде изцяло управлявана от представители на законодателната власт, която по своята еманация е политическа. *Пряко се застрашават утвърдени демократични принципи, каквито са разделението на властите и върховенството на правото. Ако погледнем фигурата на главния прокурор, която фокусираше вниманието на всички, реалността е, че следващият главен прокурор ще бъде избран опосредено от политическите сили чрез техните представители във Висшия прокурорски съвет. Гласовете на представителите на прокурорите и следователите, които ще бъдат тотално малцинство, няма да имат никакво значение. И всичко това се случи без обществена реакция и без да бъде обяснено на хората, по какъв начин тези изменения ще подобрят работата на съдебната система.* Хвърлената „димка“ с евентуалната промяна на националния ни празник концентрира обществения фокус и енергия и остави зад кулисите истински важните и същностни въпроси.

Конституцията е основният закон на всяка страна и към нея не следва да се подхожда с лека ръка. Неудачни промени в обикновен закон могат да бъдат осъзнати и коригирани сравнително лесно, докато вредни конституционни промени могат да имат изключително пагубни последици за много дълъг период от време. Предстои да видим в какъв смисъл ще е решението на Конституционния съд, който е сезиран относно конституционносъобразността на приетите изменения. Очакваме приемането на промени в Закона за съдебната власт и редица други закони, както и сформирането на двата новосъздадени органи- Висш съдебен съвет и Висш прокурорски съвет.

Как тези случаи се отразяват на работата на прокурорите?
- Случващото се през последните седмици, а бих казал и месеци и години, буди сериозни притеснения сред професионалната магистратска общност. Аз твърдо вярвам в моите колеги прокурори. Знам, че те ще посрещнат всички трудности и проблеми с високо вдигнати глави и независимо от всичко ще продължават да изпълняват своите функции с отдаденост, професионализъм и достойнство. Да си прокурор не е лесно, защото всеки ден се сблъскваш с престъпността, с тъмната страна на човешката природа, виждаш мъката и страданието. И всеки един успех, всеки случай, в който допринесеш справедливостта да възтържествува и видиш как вярата в очите на хората се връща, си струва всяко усилие. Неслучайно има житейски поприща, които не са просто професии, а каузи. Гордея се, че това да си прокурор е призвание! Истинските прокурори вярват в това, което правят! И заслужават уважение за това!

Цялото интервю тук:

19 Март 2024